

Вступне повідомлення

Учитель розповідає учням про важливість безпеки в Інтернеті та можливі небезпеки.

“Інтернет - це чудовий інструмент для спілкування, навчання та розваг, але, на жаль, Інтернет також може стати місцем для шкідливих дій, які можуть вплинути на наше здоров'я та безпеку.

Наприклад, небезпечні програми можуть створити проблеми на вашому комп'ютері та погіршити його працездатність. Хакери та шахраї можуть намагатися отримати доступ до вашої особистої інформації, яка зберігається на вашому комп'ютері або мобільному пристрої. Також можуть бути проблеми зі зловживанням соціальних мереж та кібербулінгом. Щоб захистити себе в Інтернеті, важливо дотримуватися правил безпечного перебування в цій мережі, які ми зможемо зрозуміти в ході гри.

Тому, пропоную зараз взяти участь у грі “Найжахливіший тиждень Петрика! ” і розібратися чому така назва, що ж відбувалося цього тижня в житті Петрика і як правильно себе поводити у цих ситуаціях”.

Сценарій гри

У цій грі учні грають роль Петрика, який потрапив у "найжахливіший тиждень" свого життя. У кожен день тижня він зустрічає різні проблеми, пов'язані з безпекою в Інтернеті, та повинен вирішувати їх, відповідаючи на теоретичні питання та виконуючи практичні завдання. Після кожного дня учні дають поради як уникнути таких ситуацій.

День 1.

Теоретичне питання: Що таке вірус та як його можна отримати на свій комп'ютер?

Вірус - це програма, яка може завдати шкоди вашому комп'ютеру та знищити ваші файли. Щоб отримати вірус на свій комп'ютер, потрібно завантажити файл або програму з ненадійного джерела, такого як веб-сайт або електронна

пошта від незнайомця. Також, вірус може бути переданий через зовнішні носії, такі як флеш-накопичувачі або дискети. Щоб запобігти отриманню вірусів на ваш комп'ютер, важливо завжди завантажувати програми та файли тільки з надійних джерел та не відкривати електронну пошту від незнайомих. Також потрібно регулярно оновлювати антивірусну програму на своєму комп'ютері та сканувати всі завантажені файли перед їх відкриттям.

Практичне завдання:

Захистити свій комп'ютер від вірусів та шкідливих програм за допомогою антивірусного програмного забезпечення Avast Free AntiVirus.

1. Додати розширення Avast Free AntiVirus до браузера Google Chrome.
2. Увімкнути функцію "Інтелектуальне сканування" для регулярного сканування комп'ютера раз на місяць.

Поради для Петрика. День 2

- Уникай відвідування сумнівних веб-сайтів та завантажень з неперевірених джерел, щоб запобігти вірусам та іншим загрозам.
- Не відкривай електронні листи від незнайомих осіб та не завантажуй файли, які надійшли від невідомих джерел.
- Періодично перевіряй комп'ютер на наявність вірусів та інших загроз за допомогою Avast Free AntiVirus та інших антивірусних програм.

День 2.

Теоретичне питання: Що таке авторське право і які наслідки можуть бути, якщо його порушити?

Авторське право - це законодавчо визначене право автора на його творчість. Це означає, що твір, який був створений, не може бути використаний без дозволу автора, який є власником цього твору.

Якщо авторське право порушено, то наслідки можуть бути досить серйозними. Наприклад, автор може звернутися до суду з позовом про порушення авторських прав. У разі визнання порушення, порушник може бути зобов'язаний заплатити

штраф та компенсацію за заподіяні збитки. Крім того, порушення авторських прав може мати вплив на репутацію та ділові відносини порушника.

Також, в інтернеті є особливі правила щодо авторських прав, наприклад, правила використання контенту на сайтах, правила використання зображень та відео на соціальних мережах тощо. Для того, щоб уникнути порушення авторських прав, важливо завжди перевіряти, чи маєте ви дозвіл на використання того чи іншого контенту, який використовуєте в своїх проектах або публікаціях.

Практичне завдання:

Наведіть приклади ситуацій у яких важливо поважати авторське право та не копіювати чужі роботи без дозволу їх авторів.

Декілька прикладів ситуацій, у яких важливо поважати авторське право та не копіювати чужі роботи без дозволу їх авторів:

- Під час написання наукової роботи не можна копіювати текст з інших джерел без належної цитування та згадування джерела.
- Не можна копіювати музику, фільми, книги та інші твори без дозволу власника авторських прав, а також не можна публікувати ці твори в Інтернеті без згоди автора.
- Не можна використовувати чужі фото, графіки та інші зображення без дозволу автора, а також не можна публікувати ці зображення в Інтернеті без належної згоди автора.
- Не можна продавати або розповсюджувати програмне забезпечення без дозволу власника авторських прав.

Поради для Петрика. День 2

- Завжди вказуй джерело, якщо використовуєш інформацію або матеріали, які не твої.
- Не копіюй матеріали, які захищені авторським правом, якщо не отримав дозвіл від їх авторів.
- Не розповсюджуй чужі матеріали, якщо не маєш дозволу на це.

- Не забувай, що крадіжка інтелектуальної власності є незаконною і може мати серйозні наслідки.

День 3.

Теоретичне питання: Які можуть бути наслідки від повідомлення незнайомцю своєї особистої інформації?

Наслідки від повідомлення незнайомцю своєї особистої інформації можуть бути наступні:

- ✓ Ризик крадіжки особистої ідентифікації, такої як ім'я, адреса, номер телефону або інша конфіденційна інформація.
- ✓ Ризик зловживання цією інформацією для шахрайства або шкідливої діяльності, такої як крадіжка грошей або розповсюдження вірусів та шкідливих програм через інтернет.
- ✓ Ризик стати жертвою кібербулінгу або онлайн-торгівлі людьми.
- ✓ Ризик нараження на ризиковані ситуації або злочини, такі як зустріч з небезпечними людьми або дискримінація через розкриття своєї інформації.

Оскільки інтернет може бути дуже небезпечним місцем, важливо бути обережним та ніколи не повідомляти незнайомцям своєї особистої інформації.

Практичне завдання:

Напишіть короткий список особистої інформації, яку ви повинні захищати від незнайомців в Інтернеті.

Особиста інформація, яку варто захищати в Інтернеті від незнайомців:

- Повне ім'я
- Адреса проживання
- Номер телефону
- Електронна адреса
- Дата народження
- Соціальні мережі та їх профілі
- Фінансова інформація, така як номер банківської картки чи рахунку.

Поради для Петрика. День 3

- Не ділися особистою інформацією з незнайомими в Інтернеті.
- Не клікай на посилання в незнайомих електронних листах або повідомленнях в соціальних мережах, якщо не знаєш, хто їх надіслав.
- Налаштуй двоетапну автентифікацію для своїх облікових записів в соціальних мережах та інших сервісах.
- Будь обережний з тим, що ділишся в соціальних мережах та інших онлайн-сервісах.

День 4.

Теоретичне питання: З яких причин важливо не заходити на заборонені сайти?

Існує кілька причин, чому важливо не заходити на заборонені сайти в Інтернеті.

Декілька з них:

- ✓ *Безпека:* Багато заборонених сайтів можуть бути небезпечні для ваших персональних даних, зокрема, містити віруси, шкідливі програми, які можуть завдати шкоди вашому комп'ютеру.
- ✓ *Незаконність:* Більшість заборонених сайтів містять контент, що порушує авторське право або надають доступ до незаконних послуг.
- ✓ *Етика:* Заборонені сайти можуть містити вміст, що вважається неетичним або морально неприйнятним. Важливо поважати загальновизнані норми етики та моралі в Інтернеті.

Практичне завдання:

Перегляньте список заборонених сайтів в Україні за посиланням нижче і проаналізуйте, які небезпеки можуть приховуватися за відвідуванням таких сайтів.

[Перелік заборонених сайтів в Україні станом на 24.03.2023](#)

Заборонені сайти можуть приховувати різні небезпеки, залежно від їх характеру.

Серед них можуть бути наступні:

- *Сайти, що містять шкідливий вміст:* Це можуть бути сайти з вірусами, шпигунським програмним забезпеченням або іншим шкідливим вмістом, який може завдати шкоди комп'ютеру та викрасти особисті дані користувачів.

- Сайти, що пропагують насильство: Деякі сайти можуть містити насильницький контент, що може негативно впливати на молодих людей.
- Сайти, що пропагують екстремізм: Деякі сайти можуть містити матеріали, що пропагують екстремізм або тероризм, що може призвести до серйозних наслідків для безпеки та стабільності в країні.
- Сайти, що пропагують наркотики: Деякі сайти можуть містити інформацію про наркотики та їх вживання, що може бути небезпечним для здоров'я та безпеки користувачів.
- Сайти, що містять фішинговий вміст: Деякі сайти можуть пропонувати підроблені сторінки банків та інших організацій, з метою викрадення фінансової інформації.
- Сайти, що містять спам: Деякі сайти можуть містити спам, який може завдати шкоди комп'ютеру та негативно вплинути на роботу мережі.

Загалом, відвідування заборонених сайтів може бути небезпечним для користувача, його комп'ютера та безпеки держави в цілому. Тому варто уникати таких сайтів та дотримуватися правил інтернет-безпеки.

Поради для Петрика. День 4

- Не заходь на сайти, які тобі не знайомі.
- Не відкривай електронні листи від незнайомців, які містять посилання на сайти.
- Уважно читайте повідомлення про блокування доступу до сайту і не намагайтеся обійти блокування.
- Не ділися своїми особистими даними на невідомих сайтах.
- Якщо побачиш підозрілу поведінку на своєму комп'ютері, звернися до батьків, щоб отримати допомогу.

День 5.

Теоретичне питання: Чому не рекомендується скачувати ігри з неофіційних сайтів?

Скачування ігор з неофіційних сайтів може бути небезпечним для комп'ютера, оскільки такі сайти можуть містити шкідливе програмне забезпечення, віруси або троянські коні, які можуть пошкодити системні файли і знизити продуктивність комп'ютера. Крім того, скачування ігор з неофіційних сайтів може бути незаконним і порушувати авторські права. Тому важливо завжди скачувати ігри з офіційних джерел, дотримуючись правил безпеки в Інтернеті.

Практичне завдання:

1. Знайдіть в Інтернеті офіційний сайт виробника гри Minecraft.
2. Знайдіть неофіційний сайт, де можна скачати цю гру.
3. Зіставте офіційний сайт з неофіційними, використовуючи критерії безпеки, такі як:
 - ✓ Наявність офіційного логотипу виробника гри на сайті
 - ✓ Наявність сертифікатів безпеки на сайті
 - ✓ Відгуки користувачів про сайт
4. Зробіть висновок щодо того, який сайт є найбезпечнішим для скачування гри.

Поради для Петрика. День 5

- Скачай ігри лише з офіційних джерел.
- Перевірять, чи сайт, з якого хочеш скачати гру, має SSL-сертифікат. Це можна зробити, перевіривши, чи URL-адреса починається з "https" замість "http".
- Перевірять рейтинг ігри та відгуки від інших користувачів.
- Переконайся, що розумієш, яку дозволену дію дозволяє запит на доступ до ресурсів твого комп'ютера від гри.

День 6.

Теоретичне питання: Які можуть бути наслідки, якщо зробити покупку в інтернеті без дозволу батьків?

Якщо ви зробите покупку в інтернеті без дозволу батьків, то це може мати наслідки для вас і вашої родини. Ви можете витратити гроші на непотрібні або небезпечні речі, або бути обмануті відразу після здійснення оплати. Крім того,

ваші батьки можуть отримати несподівані рахунки за покупки, які вони не здійснювали, або вони можуть позбутися довіри до вас і обмежити ваш доступ до інтернету. Тому важливо завжди домовлятися з батьками про будь-які покупки в інтернеті і отримати їх згоду перед здійсненням оплати.

Практичне завдання:

Послухайте історію:

“Одного разу, коли мої батьки були на роботі, я був вдома сам і сидів за комп'ютером. Я був дуже захоплений грою, яку хотів придбати, і вирішив зробити цю покупку в Інтернеті. Я знайшов сайт, де можна було придбати цю гру, і почав заповнювати форму для оплати. Я використовував банківську картку моєї матері, яку вона залишала вдома. Однак, коли я натиснув кнопку "купити", з'явилося повідомлення про те, що моя транзакція не може бути оброблена через помилку в оплаті. Пізніше того дня, коли мої батьки повернулися додому, я розповів їм про свою спробу зробити покупку в Інтернеті і про помилку, яка сталася. Мої батьки були дуже засмучені тим, що я намагався зробити покупку без їхнього дозволу і пояснили мені, чому це небезпечно і неправильно. Вони також пообіцяли допомогти мені купити гру, яку я хотів, але тільки після того, як ми разом обговоримо це і визначимо, що це безпечно і відповідно до нашого бюджету. Ця ситуація навчила мене тому, що я не повинен робити покупки в Інтернеті без дозволу батьків і що потрібно завжди обговорювати такі рішення з дорослими.”

Дайте відповіді на запитання:

1. Чому важливо отримати дозвіл батьків перед покупкою в Інтернеті?
2. Які можуть бути наслідки випадкової покупки в Інтернеті без дозволу батьків?
3. Як можна зробити покупку в Інтернеті безпечно і відповідно до бюджету?
4. Які ще поради ви можете дати, щоб уникнути небезпечних ситуацій з покупками в Інтернеті?

Поради для Петрика. День 6

- Завжди говори з батьками про те, що хочеш купити в Інтернеті.
- Ніколи не використовуй банківські картки батьків без їхнього дозволу.

- Завжди при покупці перевіряй чи це надійні сайти.
- Завжди зберігай копії всіх своїх чеків, які можуть знадобитися у майбутньому.
- Не ділися номери банківських карток в Інтернеті.

Завершення гри

Після того, як учні виконують всі завдання та відповідь на всі теоретичні питання, вчитель підбиває підсумки та обговорює результати.

Основні поради для безпечного використання Інтернету:

- ✓ Ніколи не розголошуйте свою особисту інформацію, таку як паролі, номери телефонів, адреси електронної пошти, адреси дому або місця роботи.
- ✓ Завжди перевіряйте безпеку сайту перед введенням своїх особистих даних або платіжної інформації.
- ✓ Уважно читайте умови використання перед використанням будь-якої онлайн-послуги або програмного забезпечення.
- ✓ Завжди оновлюйте програмне забезпечення та антивіруси на своєму комп'ютері або мобільному пристрої.
- ✓ Не відкривайте електронні листи або повідомлення від незнайомих людей або небезпечних веб-сайтів.
- ✓ Не завантажуйте файлів з ненадійних джерел або з неофіційних веб-сайтів.
- ✓ Не використовуйте один і той же пароль на різних сайтах або сервісах.
- ✓ Будьте обачні при використанні соціальних мереж, де ви можете стати жертвою кібербулінгу, онлайн-шахрайства або крадіжки особистої інформації.